

Links: Een beetje beteuterd staan de mannen van de Rijksbrandweer met hun typische Duitse pot-helmpjes te kijken naar de verfromfaaide neus van de Mercedes-trekker. Het embleem van de Duitse Ordnungspolizei op de deur is goed zichtbaar. Rechts: Trekker met motorspuit staan nog uit te druipen op de straat, terwijl lijn 10 geduldig staat te wachten tot de operatie is voltooid.

Weer een raadsel uit de oorlog opgelost Duitse brandweerauto te water in Amster

Tijdens de naspeuringen door de Werkgroep Brandweerhistorie in de verschillende archieven vond men eindelijk de oplossing van het raadsel dat de club al een tijdje bezig hield. Eén van de belangrijke contribuanten, Theo Wetselaar, had een fotoreportage van de berging van een brandweerauto met aanhangmotorspuit uit het water van een Nederlandse gracht. Op het voertuig zat een embleem van de Duitse politie uit de Tweede Wereldoorlog en blijkens de notities op het fotoblad zou het in Rotterdam gebeurd zijn, maar het bleek de Amsterdamse Mauritskade bij de Linnaeusstraat te zijn, waar de foto's genomen waren.

Kortgeleden dook een politierapport van het Amsterdamse politiepoustehuis aan het 's-Gravesandplein op met de vermelding van het ongeluk: een brandweerauto van de Rijksbrandweer kwam met hoge snelheid in een colonne vanaf de Linnaeusstraat en wilde rechtsaf de Mauritskade op. Eén van de auto's, met zes inzittenden, vloog echter uit de bocht, raakte een lantaarnpaal en schoot in het water. Alle inzittenden konden zich redden en de Amsterdamse brandweer haalde met zijn kraanwagen het voertuig mét aanhanger uit het water. Volgens het politierapport heette de bestuurder Van Woerkom en een wachtmeester met die naam

komen we later op een lijst tegen als lid van de 2e compagnie van de Rijksbrandweer, afdeling Nederland II, later omgedoopt tot afdeling 'Brabant'. De brandweerauto was een trekker van het merk Mercedes-Benz met een aanhangmotorspuit met het kenteken Pol-88419. We weten inmiddels dat de colonne gevormd werd door de 2e compagnie van de Rijksbrandweer, die sinds april 1943 gelegerd was in het kasteel Groeneveld in Baarn. De compagniescommandant was luitenant Wetselaar, wiens zoon de foto's beschikbaar stelde. De voertuigen van de Rijksbrandweer waren en bleven eigendom van de Duitse Ordnungs-

De geplande weg en bij het kruisje de gegane weg. De colonne kwam uit de Linnaeusstraat en ging noordwaarts via de Mauritskade. De Linnaeusstraat geeft aansluiting op de toenmalige Gooiseweg vanuit Diemen.

polizei, vandaar het Pol-kenteken. Bij de oprichting van de Rijksbrandweer was vastgesteld dat het materieel in een soort huurkoop uit Duitsland werd verkregen. Vandaar ook het Duitse politie-embleem op de deur. Een interessant detail is het

door Gerard Koppers, foto's: Th. Wetselaar en collectie NBDC.
32 Eén-Eén-Twee

Het type trekker met motorspuit is op grote schaal in gebruik geweest in Duitsland en daar kan men tot op de dag van vandaag nog vele exemplaren tegenkomen bij 'Oldtimertreffen'.

erdam

feit dat de te water geraakte lichte bluseenheid gewoon de in Duitsland gebruikelijke donkergroene kleur lijkt te hebben, terwijl de foto's van het materieel in Baarn duidelijk laten zien dat de auto's zijn voorzien van camouflageschildering. Waarschijnlijk zijn die foto's dan ook van een latere datum, maar wel voor half december 1943.

Bombardement Amsterdam-Noord

Het ongeluk gebeurde op 25 juli 1943 rond 17.20 uur. De colonne, waar het voertuig deel van uitmaakte, was op weg van Baarn naar Amsterdam-Noord, waar door een luchtaanval de grote fabrieken van Fokker aan de Papaverweg in brand stonden. Bij een eerdere aanval op die fabrieken, op 17 juli, waren de bommen bijna allemaal terecht gekomen op de omliggende woonwijken, waarbij 157 mensen om het leven waren gekomen, maar nu was het raak bij de vliegtuigfabriek. Het bombardement had plaats gevonden om drie uur in de middag. Fokker stond goed in brand en de Amsterdamse brandweer zette drie autospuiten, zes motorspuiten en drie blusboten in. Ook drie motorspuiten

van Fokker en twee autospuiten van de Rijksbrandweer werden ingezet. Samen waren ze goed voor 48 stralen en twee waterkanonnen. Een kleinere brand in de ernaast gelegen elektriciteitscentrale werd geblust met vijf stralen van de autospuit Z (Zamenhofstraat) en de motorspuit van de Centrale Noord zelf. De fabrieken werden uiteindelijk – ondanks de inzet van zoveel brandweer – zwaar beschadigd en niet meer opnieuw in gebruik genomen. De verongelukte trekker werd teruggesleept naar Baarn en hoe het daarmee verder afliep, is niet meer te achterhalen.

Boven: De plaats van het ongeval aan de Mauritskade. De afgebroken gietijzeren lichtmast is goed zichtbaar, terwijl de kraanwagens van de Amsterdamse brandweer zijn Duitse collega optakelt.

Onder: Kasteel Groeneveld in Baarn huisvestte vanaf april 1943 meerdere eenheden van de Rijksbrandweer. De voertuigen stonden in houten stallingen bij de oprijlaan. Goed te zien is dat de voertuigen voorzien waren van camouflagestrepen.

